

[Door de Bijbel: Uitzending 782: Jesaja 16:1 t/m 18:7]

Aan het slot van de vorige uitzending lazen we dat de vluchtelingen met een klein overblijfsel de Wilgenbeek oversteken (Jes.15:7). Na hun vlucht zijn alleen wat schamele bezittingen over. In Jesaja 16 worden de vluchtelingen aangemoedigd hulp te vragen in Jeruzalem.

Jesaja 16 vers 1: ***'Stuur lammeren voor de heerser van het land, van Sela door de woestijn naar de berg van de dochter van Sion.'*** Hoofdstuk 16 opent met een laatste oproep aan Moab om gebruik te maken van de genade van God die Hij voor haar heeft verschaft. Dit is een voortzetting van Jesaja 15. Laten de heersers van Moab schapen of rammen sturen naar Jeruzalem, met een roep om hulp. Sion is in Jesaja de plaats waar de HEERE is en de tempel (Jes.12:6; Jes.14:32). Een lam moest van Moab naar Israël worden gestuurd als een offer op het altaar daar. Het lam was het offerdier dat het beste Christus afbeeldt. In Joh. 1 vers 29 staat: ***'De volgende dag zag Johannes Jezus naar zich toe komen en hij zei: Zie het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt!'***

Als ze een lam stuurden, zou Moab aanduiden dat ze de God van Israël erkenden. Ze stuurden geen lam. De Moabieten wilden religieus zijn zonder het feit te erkennen dat ze onderworpen waren aan een hogere wil en zondaars waren in de ogen van God. Dit was hun grote zonde.

Jesaja 16 vers 2: ***'Anders zal het gebeuren dat de dochters van Moab bij de doorwaadbare plaatsen van de Arnon zijn, net als vluchtende vogels, een opgejaagd nest.'*** Dit is geen grote rivier, en het kon zeker niet de Moabieten van de Assyriërs scheiden. Ze werden daar gepakt.

Jesaja 16 verzen 3 t/m 5: ***'Schaf raad, neem een beslissing. Maak op het middaguur uw schaduw als de nacht, verberg de verdrevenen, verraad geen vluchteling. Laat onder u Mijn verdrevenen verblijven, Moab; wees voor hen een schuilplaats tegen de verwoester. Als de onderdrukker omgekomen is, als het gedaan is met de verwoesting, als de vertrappers weggevaagd zijn van de aarde, dan zal er een troon gevestigd worden in***

goedertierenheid. Daarop zal blijvend iemand zitten in de tent van David, Die oordeelt en recht zoekt, Die snel gerechtigheid brengt.’ Na deze oproep aan Sion verandert de blik richting de toekomst, met een messiaans heerser. Jesaja richt deze boodschap tot zowel Moab als Jeruzalem. De messiaanse verwachting is gebaseerd op de belofte aan David (2Sam.7:11-16). De messiaans heerser zal komen als het geweld en de verwoesting (Jes.15:1) zijn beëindigd en de terreur en de onderdrukking voorbij zijn. In tegenstelling tot de vijanden van Moab, brengt de messiaans heerser geen verwoesting, maar recht en gerechtigheid.

Jesaja 16 vers 6: **‘Wij hebben gehoord van de trots van Moab, dat zeer hoogmoedig is, van zijn hoogmoed, zijn trots en zijn overmoed; zijn holle praat is niet gepast!’** De reden dat God Moab moest verwerpen en oordelen was dat hun trots ze ertoe geleid had om Gods aanbod van genade te verwerpen. God zou ze bevrijd hebben, maar in plaats daarvan vertrouwden ze op hun eigen gerechtigheid.

Jesaja 16 verzen 7 en 8: **‘Daarom zal Moab over Moab weeklagen, allen zullen zij weeklagen. Aan de rozijnenkoeken van Kir-Hareseth zult u zuchtend terugdenken, volkomen verslagen. Want de velden van Hesbon zijn verkommerd, de wijnstok van Sibma. De heersers van de heidenvolken hebben zijn edele druivenplanten platgeslagen. Zij reikten tot Jaëzer, zij verdwaalden in de woestijn. Zijn ranken verspreidden zich en hingen tot over de zee.’** Uit de beschrijving blijkt hoe misplaatst de hoogmoed van Moab is, het volk wordt weggevaagd. De genoemde steden staan voor het hele land, zeker omdat Jesaja de noord-, oost-, en westgrens noemt (Jaëzer, de woestijn en de zee; vs.8). De verwoesting wordt toegeschreven aan de leiders van de vijandelijke grootmachten.

Jesaja 16 verzen 9 t/m 10: **‘Daarom zal ik bij het wenen over Jaëzer de wijnstok van Sibma bewenen. Ik maak u doornat met mijn tranen, Hesbon en Eleale, want over uw zomervruchten en over uw oogst is de vreugderoep weggefallen. Zo zijn blijdschap en vreugde weggenomen van het vruchtbare veld, en in de wijngaarden wordt niet meer gezongen,**

geen juichkreet meer geslaakt. De druiventreder perst geen wijn meer in de perskuipen. Ik heb de vreugderoep doen ophouden.' Jesaja geeft nog een keer aan hoe groot de verwoesting is. De vreugde van de oogsttijd, de meest vreugdevolle tijd van het jaar, maakt plaats voor de strijdkreten van soldaten. Aan het einde van de oogst werd er feest gevierd en was het tijd voor ontspanning en overvloed. De druivenoogst die wordt genoemd, werd gezien als afsluiting van de oogst, hoewel daarna nog de fruitpluk en de oliivenoogst plaatsvonden.

Jesaja 16 verzen 11 en 12: **'Daarom klagen mijn ingewanden om Moab als een harp, en mijn binnenste om Kir-Heres. En gebeurt het dat Moab verschijnt en zich op de hoogte vermoeit en naar zijn heiligdom komt om te bidden, dan zal het niets bereiken.'** Net als in het vorige hoofdstuk toont de profeet verdriet over de verwoesting. Hoewel hij namens de HEERE het oordeel verkondigt, is hij tegelijk intens verdrietig over de verwoesting die het gevolg is van het oordeel. De reden voor zijn intense verdriet is niet de verwoesting, maar de reactie van de Moabieten. Ondanks de aansporing van Jesaja om hulp te zoeken in Jeruzalem, zoeken zij hulp bij hun afgoden (vs.12). Maar hun god Kemos zal hen niet kunnen redden of verlossen. In het Bijbelboek Jesaja wordt het nutteloze van gebeden tot andere goden vaker genoemd (Jes.44:17; 45:20).

Jesaja 13 verzen 13 en 14: **'Dit is het woord dat de HEERE destijds over Moab gesproken heeft. Maar nu spreekt de HEERE: Binnen drie jaar, gerekend naar de jaren van een dagloner, zal de luister van Moab geminacht worden, samen met de grote mensenmenigte. Het overblijfsel zal klein en gering zijn, en niet veel betekenen.'** Deze verzen vormen de afsluiting van de onheilsboodschap over Moab. Vermoedelijk was de profetie nog geen werkelijkheid geworden en was er onzekerheid of de profetie wel zou worden vervuld. Jesaja geeft nadrukkelijk aan dat hij namens de HEERE spreekt en hij verzekert dat er binnen drie jaar niet meer dan een restant van Moab zal overblijven. Voor de tijdgenoten van Jesaja moet dat bekend geweest zijn, maar vanwege de beperktheid van de historische bronnen is het voor ons niet na te gaan wanneer en hoe deze profetie werd vervuld.

Het volgende hoofdstuk, Jesaja 17, richt zich tegen de machten ten noorden van Juda: Damascus (Syrië) en het Tienstammenrijk (Efraïm). Beide worden tegelijk beschreven omdat zij politiek samenwerkten. De profetieën in Jesaja 17 zijn te dateren rondom de Syro-Eframitische oorlogen.

Syrië en Israël vielen samen Juda aan om de koning te dwingen deel te nemen aan een coalitie tegen Assyrië (2Kon.15:37; 16:5-8). De Judeese koning Achaz riep, tegen betaling, de hulp in van de Assyrische koning (2Kon.16:5-8). Deze kwam en versloeg Israël en Syrië. Korte tijd later werd het Tienstammenrijk in ballingschap weggevoerd (2Kon.17:5-6).

Jesaja 17 vers 1: ***‘De last over Damascus. Zie, Damascus houdt op een stad te zijn, het zal een puinhoop worden, een ruïne.’*** Damascus was de voornaamste stad van Syrië, en dat is het vandaag nog. Velen hebben het de oudste stad in de wereld genoemd. Er zijn natuurlijk verschillende plaatsen die er dezelfde aanspraak op maken. Maar Damascus heeft er een goede aanspraak op. Het was Vitringa die schreef: *“Damascus is vaker verwoest dan enige andere stad ... het verrijst steeds weer uit de as.”* Maar Damascus in dit hoofdstuk verwijst naar de hele natie Syrië. Vanwege de bond tussen Syrië en Israël (vaak met het doel om tegen Juda op te trekken), wordt Israël verbonden met de oordelen die over Syrië worden uitgesproken. Partners in de misdaad betekent partners in het oordeel.

Jesaja 17 verzen 2 t/m 6: ***‘De steden van Aroër zullen verlaten worden, ze zullen voor de kudden zijn. Die zullen daar neerliggen, en niemand zal ze schrik aanjagen. Dan zal de vesting uit Efraïm weggedaan worden, en het koninkrijk uit Damascus, en ook het overblijfsel van de Syriërs zal verdwijnen. Het zal hun vergaan als de luister van de Israëlieten, spreekt de HEERE van de legermachten. Op die dag zal het gebeuren dat de luister van Jakob zal wegteren, en het vet van zijn vlees zal wegslinken. Het zal hem vergaan zoals wanneer een maaier het staande koren bij elkaar pakt, en met zijn arm de aren oogst. Ja, het zal hem vergaan zoals wanneer iemand aren verzamelt in het dal Refaïm. Maar een nalezing zal daarvan overblijven, zoals bij het afschudden van een olijfboom:***

twee, drie vruchten aan het eind van de bovenste tak, vier, vijf aan de vruchtdragende takken, spreekt de HEERE, de God van Israël.’ De ondergang van het noordelijke Tienstammenrijk is het hoofdthema in deze verzen. Eerst wordt het oordeel aangekondigd, de eer van Israël zal ten onder gaan. De gebruikte beelden veronderstellen dat er op het land weinig overblijft nadat de oogst is binnengehaald. Het dal van Refaïm, een grote landbouwstrook vlak naast Jeruzalem, wordt nadrukkelijk genoemd, zodat de hoorders en lezers exact weten wat er wordt bedoeld. Een ander beeld komt uit de olijven-oogst. Veel vruchten vallen uit zichzelf naar beneden, maar er blijven wat restanten over (Deutr.24:19-22) die meestal uit de boom worden geslagen. Hoewel de verwoesting groot zal zijn, is er tegelijk ook hoop, omdat er een rest overblijft.

Jesaja 17 verzen 7 en 8: ***‘Op die dag zal de mens de blik richten op Hem Die hem gemaakt heeft, en zijn ogen zullen zien op de Heilige van Israël. Dan zal hij de blik niet richten op de altaren, het werk van zijn handen. En naar wat zijn vingers gemaakt hebben, zal hij niet kijken: de gewijde palen en de wierookaltaren.’*** Hier wordt een nadere omschrijving gegeven van de toekomst, de mensen zullen ontzag hebben voor de HEERE, die hen heeft gemaakt, Hij is de Heilige van Israël (vs.7). Zij zullen niet langer ontzag hebben voor de altaren, Asjerapalen en wierookaltaren die door henzelf zijn gemaakt (vs.8). Dan zullen zij inzien wie daadwerkelijk de Machtigste is, die de geschiedenis leidt en bestuurt.

Jesaja 17 verzen 9 t/m 11: ***‘Op die dag zullen zijn sterke steden zijn als een verlaten plek in het woud of als een bovenste tak, die zij achterlieten voor de Israëlieten; het zal een woestenij zijn. Want u bent de God van uw heil vergeten, aan uw sterke Rots hebt u niet gedacht. Daarom poot u wel lieflijke planten en zet uitheemse stekjes – op de dag dat u ze plant, doet u ze opschieten; in de ochtend doet u uw zaaisel in bloei staan – maar de oogst zal slechts een hoopje zijn, op de dag van ziekte en niet te bestrijden leed.’*** De plaatsen die Israël achterliet, worden vernietigd. Dat komt omdat zij hun hulp niet van de HEERE verwachtten (vs.10). In plaats daarvan vertrouwden zij op andere goden, wat Jesaja hier vergelijkt met het

neerzetten en groeien van een plant. Maar het vertrouwen op andere goden is onterecht, want op de dag van Gods oordeel zal de plant verloren gaan (vs.11). Het Tienstammenrijk vertrouwt voor zijn welzijn op militaire macht en afgoden. Jesaja stelt daar tegenover dat alleen vertrouwen op de HEERE bescherming biedt. De HEERE is degene die de geschiedenis leidt.

Jesaja 17 verzen 12 t/m 14: ***‘Wee, het rumoer van vele volken, ze razen als het razen van de zee; en wee, het gedruis van natiën, zij maken een gedruis als het bruisen van geweldige wateren. Al maken de natiën een gedruis als het bruisen van machtige wateren, Hij bestraft het, en ze vluchten, ver weg; het wordt opgejaagd vóór de wind uit als kaf op de bergen, vóór de wervelwind uit als werveldistels. Tegen de tijd van de avond, zie, verschrikking! Voor de ochtend aanbreekt, is hij er niet meer. Dit is het deel van hen die ons beroven, het lot van hen die ons uitplunderen.’*** Deze verzen wijzen ook weer op de eindtijd. Het gaat hier over volken die samentenspannen tegen de HEERE en zijn gezalfde. De nietigheid van al de vijandige machten blijkt als God hen dreigt. Dan vluchten ze ver weg. Als Hij opstaat betekenen zij niets. Het zien van volken en hun macht kan grote indruk op ons maken. Politiek (EU, NAVO, VS, etc.) en economie (aandelenbeurzen, multinationals) betekenen veel in onze wereld. Naast deze zichtbare werkelijkheid is er nog een andere realiteit. Aan Christus is alle macht gegeven (Matth.28:18) en de andere machten zullen eens vergaan en aan Zijn voeten worden gelegd (1Kor.15:25). Degenen die nu om Christus’ wil worden verdrukt, zullen door Hem worden bevrijd.

Jesaja 18 vers 1: ***‘Wee het land van vleugelgegons, dat aan de overkant van de rivieren van Cusj is,’*** Hoofdstuk 18 gaat over de vijfde last. Het is echter niet erg duidelijk welke natie Jesaja precies in gedachten had, dus zijn er veel interpretaties geweest. Welk gebied er juist bedoeld wordt met Cusj is (ook voor verschillende Bijbelvertalingen) niet helemaal eenduidig. Wij gaan er met *‘Door de Bijbel’* van uit dat (het huidige) Ethiopië het beste bij de tekst en de teneur past.

Jesaja 18 vers 2: **'dat gezanten zendt over de zee, en in boten van biesen over het water. Ga, snelle boden, naar een volk, getrokken en geplukt, een volk, gevreesd van toen af en daarna, een volk van regel op regel en van vertrapping, bij wie rivieren zijn land beroven.'** Het bedoelde land zendt gezanten tot een volk dat getrokken is en geplukt; Dat sluit aan bij het vorige hoofdstuk. Israël is dat volk. Dit land spant zich in om de Joden bijeen te vergaderen en het lijkt allemaal te lukken.

Jesaja 18 verzen 3 t/m 6: **'Alle inwoners van de wereld en bewoners van de aarde, wanneer men de banier omhoogheft op de bergen, zult u het zien; en wanneer men op de bazuin blaast, zult u het horen! Ja, zo heeft de HEERE tegen mij gezegd: Ik zal rustig toezien vanuit Mijn woonplaats, als de zinderende hitte bij zonlicht, als een nevel van dauw in de hitte van de oogsttijd. Ja, vóór de oogst, als de bloei voorbij is en de bloesem een rijpende druif wordt, zal Hij de ranken met snoeimessen afsnijden en de takken wegnemen en afkappen. Ze zullen tezamen overgelaten worden aan de roofvogels van de bergen en aan de dieren op de aarde. De roofvogels zullen er de zomer doorbrengen, en alle dieren op de aarde de winter.'** Dan komt de oproep tot alle inwoners van de aarde om aandachtig te kijken; de HEERE zal gadeslaan, zonder Zich er mee te bemoeien. Hij zal het toestaan omdat het in zijn plan past. Totdat Hij het moment gekomen acht om aan het werk te gaan. Wanneer alles lijkt te slagen, zal Hij opnieuw alle boosheid van de omringende volken vrij laten. Het volk Israël dat in ongeloof steunde op de beschermende macht in een ver weg gelegen land, zal een prooi worden voor de heidense volken om hen heen. Maar dit is niet het einde.

Jesaja 18 vers 7: **'In die tijd zullen aan de HEERE van de legermachten geschenken worden gebracht door een volk, getrokken en geplukt, een volk, gevreesd van toen af en daarna, een volk van regel op regel en van vertrapping – rivieren beroven zijn land – naar de plaats van de Naam van de HEERE van de legermachten, de berg Sion.'** Dit is duidelijk een verwijzing naar de tijd waarop het Koninkrijk van Christus gevestigd zal zijn op deze aarde en o.a. de Ethiopiërs weer naar Jeruzalem zullen komen om te aanbidden.

Bij de productie van het programma 'Door de Bijbel' is dankbaar gebruik gemaakt van de StudieBijbel van het Centrum voor Bijbelonderzoek. De StudieBijbel Online werd gebruikt voor research en wordt ook met toestemming regelmatig geciteerd. Meer informatie vindt u op www.studiebijbel.nl. Wij raden een abonnement op de StudieBijbel app aan, als u nog dieper op de Bijbel wilt ingaan.

Tenzij anders vermeld, komen De Bijbelpassages, gebruikt bij de productie van het programma 'Door de Bijbel', met toestemming van uitgeverij Jongbloed, uit de Herziene Statenvertaling. Meer informatie: www.herzienestatenvertaling.nl